

VYBAVENA JAZYKEM

Stá™eda, 18 bÁ™ezen 2015

PoÁ•átek mého bytí se datuje od šedesátých let. Do základní školy jsem nastoupila jedenáct dní poté, co naši zemi pÁ™ijeli "osvobodit" okupanti z východu a otravovali nám vzduch skoro Á•tvrt století. Znalosti a moudra jsem pobírala v období normalizace.

Z Á•ehoÁ¾ vyplývá, Á¾e základem jazykového vzdÁ•lávání byla ruština. Absolvovala jsem sice nepoÁ•itanÁ• hod ale kromÁ• zašÁ•išÁ•aÁ• a selskochozjajstvÁ•nyj zavód mi v hlavÁ• o moc víc nezÁ•stalo. Na stÁ™ední jsem se holka od západní hranice uÁ•ila ještÁ• nÁ•mecky. A tak se stalo, Á¾e z cizích zemí se perfektnÁ• domluví na Slove (Á•esky!), jakÁ¾ takÁ¾ v Choratsku (Á•esky!). Do Ruska se nechystám. Na západ od naši hranice obÁ•as uplatním svoj nÁ•mÁ•inu. Ve Švédsku jsem na tom byla se svou jazykovou vybaveností celkem slušnÁ• - obÁ• strany jsme znaly stejná školská nÁ•mecká slovíÁ•ka a tak jsme pokecali. KaÁ¾dý si mlel své, usmívali se na sebe, popíjeli pivo a mÁ•li pocit, Á¾e vyÁ™mešíme veškeré bolesti svÁ•ta. Ne snad, Á¾e bych nebyla pilná a vzdÁ•lání chtivá. Po revoluci spoleÁ•nÁ• s otevÁ™enými hranicemi jsem se i já otevÁ™ela cizím jazykÁ•m. Hned v zá™mí se pÁ™ihlašuji do jazykového kurzu. ZaÁ•ínám svÁ•tovým jazykem "nambr van!" Ano, angličtinou. Pozdá•ji, aby toho nebylo málo, ještÁ• pÁ™idávám francouzštinu. ZatÁ•Á¾uji svÁ•j velký i malý mozek slovy jako matka, otec, dá•ti, bravurnÁ• zvládám Á•asování slovesa být. VÁ¾dy s nadcházející zimou má píle uvadá, aÁ¾ po Vánocích zvadne úplnÁ•. Á•eekám do pÁ™iš zÁ™mí s nadÁ•jí, Á¾e o rok moudÁ™ejši na tom budu s pílí lépe. Á•asování slovesa být mi jde, jak se Á™ekne matka, taky. CoÁ¾ ze mÁ• v zaÁ•áteÁ•nických kurzech dá•lá hvÁ•zdu. Jakmile pÁ™icházíme k rÁ•zným minulým a budoucím Á•as dalšich a dalšich sloves, pÁ™idáváme zájmena, pÁ™idavná i podstatná jména a jejich skloÁ•ování, blíÁ¾í se Vánoce a situace se opakuje. Nejdéle jsem v kurzu vydrÁ¾ela do prvních jarních paprskÁ•. Umím Á•islovky, Á•asovat sloveso být (to mi jde opravdu moc dobÁ™e), vím, jak se Á™ekne otec, matka, dá•ti a dokonce i manÁ¾el. To všechno, podotýk v nÁ•kolika jazycích. Svoji angličtinu jsem mÁ•la moÁ¾nost vyzkoušet na nedávném veÁ•irku. Hostitel mÁ• zlomysl posadil vedle rodilého Angličana a jeho Á•eské pÁ™itelkynÁ•. S Ka•enkou jsme plynnÁ• konverzovaly po našem, on pÁ™ihlíÁ¾el a obÁ•as nÁ•co prohodil, Á•emuÁ¾ rozumÁ•la z nás tÁ™mí jen ona a pak ještÁ• on. V okamÁ¾iku, kdy mu vyprávÁ•t, Á¾e bÁ•hám maratony, zahlédla jsem záblesk zájmu o moji osobu. OtoÁ•il se na mÁ•, nÁ•co Á™ekl a poklonil se mi. Ihned jsem pochopila, co chce vyjádÁ™it. MnoÁ¾ství vypitého vína a obdiv mladého muÁ¾e z mé hlavy vydoloval i to, co v ní nikdy nebylo. S pravým anglickým výrazem mu nÁ•kolikrát za sebou opakuji "áj marathón runner". PÁ™itím kroutím hubou, div si nevykloubím sanici, abych nejdelši anglické vÁ•tÁ• svého Á¾ivota dodala patÁ™iÁ•ný anglický ráz. PÁ™iÁ•emÁ¾, ab nedošlo k omylu, rukama i nohama nazna•uji pohyb, který vypadá jako, kdyÁ¾ bÁ•Á¾ím. BohuÁ¾el nohy, toho Á•asu uklizené pod stolem, zÁ™ejmÁ• nezaregistroval. Návdavkem zcela zdarma pÁ™idávám široký úsmÁ•v. Na to on pÁ•t minut Á™míká nÁ•co, Á•emuÁ¾ nerozumím, pÁ™ece jen umí kroutit hubou líp. Ale zaslechla jsem nÁ•co jako "mather, sex, kilom Á•ehoÁ¾ usuzuji, Á¾e mi nevypráví o matÁ•inÁ• sexu, ale o tom, Á¾e ona také bÁ•há a to šest kilometrÁ•. Pro jist nezapomínÁ•l, a taky kdyÁ¾ jsem s touhle vÁ•tou mÁ•la takový úspěch, jsem zopakovala "áj marathón runner". PochopitelnÁ• nezapomínám zapojit i ostatní Á•ásti svého tÁ•la, tedy ruce, nohy a pÁ™idávám zcela zdarma úsmÁ•v. OpÁ•t se mi malink pokloní, a zase se objeví onen záblesk obdivu v jeho oÁ•ích. PÁ™ipadám si jako superstaár. Znovu a znovu tento duchaplný rozhovor opakujeme. Snad hrál roli alkohol, snad moje touha se pÁ™ed mladým kohoutkem nakrucovat jako slepiÁ•ka. Jeho pÁ™itelkynÁ• po chvíli zrudnÁ• zívla a Á™ekla, Á¾e si jde pro pití.

"Né, nechoÁ• pryÁ•, potÁ™ebuju, abys mi pÁ™ekládala," chytám se jí za rukáv, jako tonoucí stébla.

"Prosím tÁ•, vÁ¾dyÁ¾ si krásnÁ• povídáte," vykroutila ruku z mého sevÁ™ení a byla pryÁ•.

On se nenápadnÁ• rozhlédl, v pÁ•li mé vÁ•ty "áj marathón runner" nÁ•co zamumlal a zmizel. Dlouho jsem si myslela, Á• nÁ•mÁ•inou jsem na tom líp. Tento jazyk jsem sice nepouÁ¾ívala roky, takÁ¾e znalosti se znaÁ•nÁ• zaprášily, ale vÁ•Á• jsem ve svou pÁ™irozenou inteligenci. PravdÁ• do oÁ•i jsem pohlédla jednoho dne, kdy mÁ• na ulici oslovil pravý nefalšovaný nÁ•mecký NÁ•mec a nÁ•co blábolil. SnaÁ¾ila jsem se mu porozumÁ•t. Ovšem Á•asování slovesa b buÁ• vÁ•bec nepouÁ¾il nebo ho zákeÁ™nÁ• dal na úplnÁ• jiné místo, neÁ¾ jsem oÁ•ekávala. Ve vÁ•tÁ• jsem neslyšela známá slova Wienerschnitzel, Vater a dokonce ani Mutter. O dá•tech a Á•islovkách nemluvá. RozpaÁ•itÁ• jsem pokrÁ•ila rameny, zdvoÁ™míle pÁ™idala úsmÁ•v zcela zdarma a Á™ekla: "Auf wiedersehen!" Kolik Á™eÁ•í umíš:, tolikrát jsi Á• ...protoÁ¾e umím nÁ•kolik jazykÁ• pasivnÁ• a Á•ásteÁ•nÁ•, jsem patrnÁ• nÁ•kolikrát pasivním a Á•ásteÁ•ným Á•lovÁ•kem. Prax však ukázala, Á¾e kdyÁ¾ je tÁ™eba, za pouÁ¾ití rukou, nohou a s pomocí úsmÁ•vu zcela zdarma, se domluví vÁ¾d PÁ™i nastalých infarktových situacích bych se nejradÁ•ji naloÁ¾ila do lihu a nechala vystavit v muzeu jako ta, co nikomu nerozumÁ•la, ale s odstupem Á•asu je Á•emu se smát. Ovšem má•j kamarád své tolikrát-Á•lovÁ•Á•enství doká¾ povýšit o level výš. PÁ™i slivovicové smršti hojnÁ• zapíjené pivem zaÁ•ne brysknÁ• ovládat poÁ™iÁ•tinu

jazyk to jeho rodného místa. Vůbec mu nevádí, že nikdo jeho jazyku nerozumí.

ZUZKA SOUČEKOVÁ, autorka knihy: Kdy se dáma rozběhne aneb Ani v padesáti není pozdě